

LUCIEN ROISIN (1876-1942), FOTÒGRAF I EDITOR DE TARGETES POSTALS - LA PRIMERA SÈRIE BLAVA DE SANT FELIU DE GUÍXOLS

AGUSTÍ ROLDÓS I SOLER

RESUM: Aquest article tracta sobre la primera sèrie de targetes postals de color blau referides a Sant Feliu de Guíxols, amb Lucien Roisin com a fotògraf i Artur Vicens com a editor. El text inclou també una biografia de Roisin i un estudi de les diferents sèries de targetes postals de Sant Feliu que es van editar d'aquest fotògraf.

PARAULES CLAU: fotògraf, postal, editor, biografia, estudi, catalogar, sèries, relació.

BIOGRAFIA

Lucien Roisin Besnard va néixer a París l'any 1876, fill d'una família burgesa. De jovenet va ingressar en un internat on estudià, entre d'altres matèries, fotografia d'art, la qual cosa li va permetre instal·lar una galeria de fotografia en el barri parisenc de Montmartre al final del segle XIX.

En aquella època va començar a editar i a comercialitzar targetes postals del seu país, alhora que es relacionava amb personatges del món de la fotografia i del cinema -com els germans Lumière-¹. Pels volts de 1904, un impressor i editor barceloní anomenat Àngel Toldrà i Viazo -que llavors gaudia d'una posició econòmica excel·lent-, ve-

¹ La llegenda diu que Roisin comprà la seva primera càmera als germans Lumière.

Retrat de Lucien Roisin

ient el gran negoci que es podia fer amb l'edició i comercialització de targetes postals geogràfiques, va contactar amb Roisin per iniciar-se en aquest món, i van tancar un tracte segons el qual Roisin vindria a Espanya per un període de tres anys, contractat per a portar a cap una col·lecció de postals que, posteriorment, serien comercialitzades per Toldrà amb les sigles ATV.

Mentre que alguns autors asseguren que Roisin va arribar a Espanya poc abans de finalitzar la Primera Guerra Mundial (1918), a la fitxa de l'Arxiu Nacional de Catalunya aquesta data s'endarrereix a l'any 1897 (quan Roisin tenia només 21 anys). Jo m'inclino per un terme mitjà (1904 o 1905), per les tres raons següents: 1. Si, com s'affirma, Roisin va venir a Espanya per ensenyar a Toldrà el mètode d'edició de targetes postals, avui sabem que aquest últim va començar les seves activitats

EXPOSICION Y VENTA AL MAYOR Y DETALL DE LAS EDICIONES "POSTALES ROISIN"
BARCELONA - 29 Rambla Santa Mónica - Teléfono 22 00 25

Botiga Roisin, emplaçada a la rambla de Santa Mònica de Barcelona

com a editor de postals l'any 1905 (recordem que la primera sèrie de Sant Feliu de Guíxols correspon precisament a aquesta data). 2. Hi ha postals editades per Roisin que són anteriors a 1911 (com la núm. 5 de Sant Feliu *Playa*, en la qual encara apareix dempeus l'Observatori Patxot, desballestat l'any 1911). 3. Públio López Mondejar, a la seva *Historia de la Fotografía de España*, afirma que l'any 1910 Roisin va declarar una producció de 500.000 targetes mensuals, la qual cosa indica que ja feia força temps que viatjava per Espanya fent fotografies. Tampoc existeix coincidència amb el nom de l'impressor que el va contractar (Inés Navarro, a la fitxa de Roisin a l'Arxiu Nacional de Catalunya, fa constar el nom d'Àngel Beltran, crec que erròniament).

Sigui com sigui, una vegada finalitzat el període del contracte, Roisin es va separar de Toldrà -sembla ser que per diferències econòmiques- i, quan rumiava tornar cap a França, el van convèncer d'establir-se definitivament al nostre país i especialitzar-se en allò que millor sabia fer: l'edició de postals geogràfiques. El seu primer treball fou per al santuari de Sant Josep de la Muntanya, va fer el tiratge de postals impreses per Ramon Roselló i Ràfol.

En els anys següents va viatjar per tota la península -en alguns llocs el coneixien com "*el fotógrafo catalán*"-, gairebé sempre acompanyat

pel seu nebot, també fotògraf. Mentre ell s'encarregava de fotografiar les ciutats més importants, el nebot immortalitzava els pobles i els paisatges de les rodalies. L'any 1914, en esclatar la Primera Guerra Mundial, tornà a França per lluitar amb l'exèrcit d'aquest país i va estar durant divuit mesos al front de Verdú. Anys més tard, retornaria de nou a França amb motiu de la Guerra Civil espanyola. Roisin es casà amb Anita Sierra Moreno i no varen tenir fills, raó per la qual s'afilà els seus nebots orfes, fills d'un germà.

Mentre Rosin i el nebot viatjaven per Espanya, la seva neboda Luciana es feia càrrec d'una botiga amb el nom de "La Casa de las Postales", situada fins l'any 1930 al passeig de Sant Joan núm. 18, de Barcelona, i que passà posteriorment a la rambla de Santa Mònica, cantonada amb el passatge de la Banca. En aquest establiment es comercialitzaven els milers de fotografies que els Roisin feien durant els seus viatges.

Amb el temps, el nebot fotògraf va decidir canviar de professió. Luciana, però, es va quedar a la botiga, mentre el seu oncle seguia fent fotos arreu d'Espanya. Una de les innovacions més conegudes d'aquell local fou el "bloc" de postals, en forma d'acordió, que agrupava diverses fotografies sobre un mateix tema, que tan popular es faria amb els anys.

Al començament dels anys quaranta, el fotògraf es posà malalt i tornà a França, on va morir a Marsella el 17 de febrer de 1942. El negoci, però, va continuar endavant -sempre amb Luciana al seu davant- fins el 1962, en què la propietat aconseguiria rescindir el contracte de lloguer. Roisin rebé algunes distincions per la seva labor de fotògraf, com el Diploma de la Cambra Oficial de Comerç i Navegació de Barcelona.

El fons de Roisin, calculat en unes 48.000 fotografies, va estar a punt de perdre's -un drapaire el va comprar per 11.000 pessetes poc després del desnonament de la botiga-, però, finalment, gràcies a l'esforç de la Luciana, l'Editorial Labor el va recuperar pagant 25.000 pessetes. Quan aquesta va plegar, el va dipositar a l'Institut Fotogràfic de Catalunya (avui, Institut d'Estudis Fotogràfics de Catalunya, IEFC), depenent de la Diputació Provincial de Barcelona. Una petita part (479 negatius) es troba a l'Arxiu Nacional de Catalunya. En els millors temps, Roisin disposava d'un catàleg amb més de 5.000 imatges.

ROISIN I SANT FELIU

Luciano Roisin va visitar Sant Feliu moltes vegades, des de l'any 1910 fins els anys 30, gairebé sempre requerit per l'estanquer i editor

de postals guixolenc Artur Vicens, que fou qui va editar gairebé totes les sèries comercialitzades de Sant Feliu i rodalies.

Catalogar tota la producció fotogràfica de Roisin referida a Sant Feliu, de la mateixa manera que la d'altres fotògrafs que tenen una obra extensa, resulta una mica complicat. La sèrie blava de la Costa Brava, coneguda amb aquest nom pel to blavós de les postals, és fàcil de distingir, ja que el títol Costa Brava precedeix el de S. FELIU DE GUIXOLS. Les postals d'aquesta sèrie són anteriors a 1922 (crec que del 1921) i es van posar a la venda el mes de febrer de 1922, segons una notícia apareguda al setmanari *L'Avi Muné* de data 18 de febrer de 1922, en els estancs d'Artur Vicens (que n'era l'editor) i de Ramon Massanés. Les sèries 2 i 3 de la Costa Brava (núm. 141 a 159), són de l'any 1923 (es posaren a la venda el mes de novembre en els mateixos locals que la sèrie núm. 1, segons publica el mateix setmanari).

Existeixen també cinc altres sèries fàcilment distingibles: són la dels Banys Sant Elm i la de S'Agaró, en les quals els títols *Baños St. Telm* i *S'Agaró* segueixen el de S. FELIU DE GUIXOLS; dues de Sant Feliu -blaves- numerades (una del núm. 1 fins el 40, i l'altra a partir del 101); i una altra de Sant Feliu no numerada. Les sèries restants (n'he comptat fins a 9) es coneixen pel diferent tipus de lletra emprat a la llegenda de l'anvers (excepte les núm. 2 i 3, que tenen la llegenda idèntica):

1 - Número. *SAN FELIU DE GUIXOLS*, llegenda, *L. Roisin, fot. Barcelona*.

2 - Número. *S. Feliu de Guixols*, llegenda, (colorades).

3 - Número. *S. Feliu de Guixols*, llegenda, (colorades).

4 - Número. *S. Feliu de Guixols*, llegenda, *L. Roisin, fot. Barcelona*.

5 - Número. *S. FELIU DE GUIXOLS*, llegenda.

6 - Número. *S. Feliu de Guixols*, llegenda, *L. Roisin, fot. Barcelona*.

7 - Número. *SANT FELIU DE GUIXOLS*, llegenda, *L. Roisin, fot. Barcelona*.

8 - Número. *SAN FELIU DE GUIXOLS*, llegenda.

9 - Número. *FELIU DE GUIXOLS*, llegenda, *L. Roisin, fot. Barcelona*.

Nota.- He establert l'ordre d'aquestes sèries de forma aleatòria, sense prefixar cap disposició cronològica o d'una altra índole,

ESTUDI DEL CONJUNT

Col·lecció de postals editades entre 1910 i 1936 (una fotografia de l'Hostal de la Gavina és de l'any 1935). Dividides en diferents sèries numerades (excepte una). Autor: Lucien Roisin (podria haver-n'hi alguna feta pel seu nebot). Editor: Artur Vicens i Maury (excepte la núm. 9). En blanc i negre, colorades en blau i colorades totalment (dues sèries i alguna panoràmica). Tècnica: fototípia. Mides: 9x14 cm. Text anvers: diferents tipus de lletra segons relacionat abans (en color vermell o blau). Revers: (en algunes) *Tarjeta postal. Union postale universelle. España. L. Roisin, fotògrafo, Barcelona (reproducción prohibida). Editor Arturo Vicens, Estanco o San Feliu de Guixols.* (A d'altres): *TARJETA POSTAL. (reproducción prohibida). Editor Arturo Vicens.* A la sèrie núm. 9 no hi consta l'editor Artur Vicens. Com a norma general, quan consta el nom de Roisin a l'anvers no ho fa al revers, i de la mateixa manera en cas contrari.

LA PRIMERA SÈRIE BLAVA DE SANT FELIU (NÚM. 1 AL 40)

La primera sèrie blava de Sant Feliu consta de 40 targetes postals, comercialitzades soltes o en 2 blocs de 20 vistes cadascun, numerats 2 i 3. Les fotografies foren tirades l'any 1923 i editades seguidament per Artur Vicens. Text (en algunes a l'anvers i en altres al revers): número, S. (de l'1 al 20) o SANT (de la 21 a la 40) FELIU DE GUIXOLS, llegenda, L.Roisin, fot., Barcelona. Editor Arturo Vicens (al revers) - S. Feliu de Guixols (solament de la 21 a la 40).

Es respecta la grafia original en tota la sèrie.

01 Vista general

02 Punta de S. Pol

03 Vista de S. Pol desde Sagaró

04 Punta d'en Pau

05 La Marieta d'el Hostal

6. - S. FELIU DE GUÍXOLS. - Rocas de la Conca
L. Hostal, fot. Barcelona

06 Rocas de la Conca

07 Punta Prima

08 Cala del Artó

9. - S. FELIU DE GUÍXOLS. - Platja de la Conca
L. Roisin, fot. Barcelona

09 Platja de la Conca

10 Rocas de punta prima

11 Punta prima

12 Cala del aigua

13 La Conca

14 Pineda de la Conca

15 (Fanals) Platja d'Aro

16 Recó de la Platja d'Aro

17 (Fanals) Platja de la Cova

18 (Fanals) La Cova

19 (Fanals) Pas á la entrada de la Cova

20 (Fanals) Platja del Conde

21 Montanya de Sant Telm i punta de Garbí. (Fotografia propietat de Xavier Sanchez Masó)

22 Punta Garbí - Las Planetas

23 Punta Garbí - Freu

24 Punta de Garbí dintre'l Freu

25 Sota Sant Telm

26 El Devantal del Frare (Las penyas)

27 "Mongetas" (Las penyas)

28 Las Mongetas (penyas)

29 Cova de Vora las Mongetas (penyas)

30 Cova Vora las Mongetas

31. - SANT FELIU DE GUÍXOLS
Cova den Vitaya
L. Reixà, fot., Barcelona

31 Cova den Vitaya

32. - SANT FELIU DE GUÍXOLS. - Cala dels Musichs (penyas)
L. Reixà, fot., Barcelona

32 Cala dels Musichs (penyas)

33 Recó de la Cova Vitaya

34 Rocas dels Camarets

35 Rocas de la Carolla

36 Platja - baix la casilla de la carretera

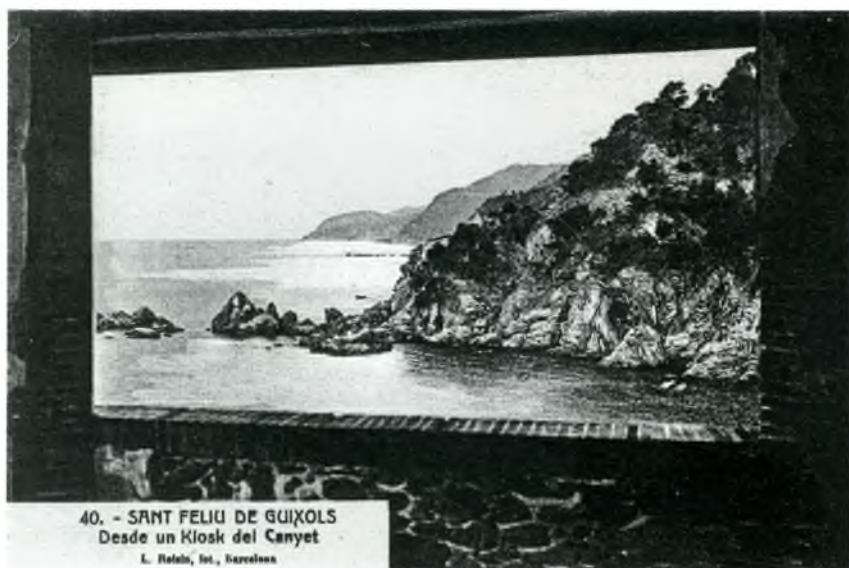
37 Kiosks de Canyet

38 Kiosks de Canyet. (Fotografia propietat de Xavier Sanchez Masó)

39 Canyet

40 Desde un Kiosk del Canyet